

KAMP S21

Onder het regime van de Rode Khmer werden interneringskampen opgericht:

■ Heropvoedingskampen: plaatsen waar de partij de «herprogrammering» of hersenspoeling (brainwashing) toepaste om bestaande gedachte- en ideeënpatronen om te vormen. Hun uiteindelijke doel: mensen scheppen die op alle vlakken overeenstemden met de visie van het centrale comité van de partij of de organisatie (Angkar);

■ Uitroeingskampen: plaatsen waar gevangenen werden gemarteld tot ze hun «misdaden» bekenden. Daarna werden ze gedood.

UITROEIINGSKAMP TUOL SLENG S21

Kamp S21 was een voormalig lyceum in Phnom Penh, dat door de Rode Khmer tussen 1975 en 1979 als detentie-, martel- en executiecentrum werd gebruikt. Het lyceum droeg in die jaren de geheime naam «gevangenis van veiligheid 21» of S21. Het lyceum is intussen omgevormd tot het museum van Tuol Sleng.

De Rode Khmer sloten in S21 alle vermeende opposanten van het regime op, om eender welke reden. Zowel jongeren als oudere mensen werden er opgesloten. Er waren ook vrouwen, kinderen en soms volledige gezinnen van arbeiders (met inbegrip van baby's), intellectuelen, ministers en diplomaten van Cambodja. Alleen al het dragen van een bril (ook bij kinderen) was voldoende om te worden beschouwd als intellectueel en dus om «uit te roeien».

De voormalige klaslokalen op de tweede verdieping dienden als gemeenschappelijke gevangeniszellen. In ieder lokaal werden ongeveer 50 personen opgesloten, die dicht naast elkaar moesten liggen, met de families bijeen. De voeten van de gevangenen werden door middel van gietijzeren ringen aan lange ijzeren staven bevestigd. Na hun aankomst en nadat een foto van hen was genomen, werden de gevangenen verzameld en genummerd. Een van de bewakers fouilleerde de liggende gevangenen regelmatig om na te gaan of ze geen balpen hadden waarmee ze zelfmoord konden plegen door hun keel open te rijten (een van de gevangenen had op die manier een eind aan zijn leven gemaakt) of een bout of een schroef die ze konden inslikken om zelfmoord te plegen. De gevangenen werden iedere dag om 04.30 u wakker gemaakt.

Ze kregen 's morgens om 08.00 u en 's avonds om 20.00 u wat rijstpap. Overdag kregen ze geen water. De mensen deden hun behoeften in een metalen doos die ze van een bewaker kregen.

De voormalige klaslokalen, die vensters met metalen staven hadden, werden gebruikt als individuele martelkamers. Mannen en vrouwen werden er op ijzeren spiraalmatrassen vastgebonden en gemarteld tot ze «bekenden». De meesten bekenden fouten die ze nooit hadden begaan. Wat ze verklaarden, werd op papier gezet. Wanneer de bekentenis niet voldoende was, maakte de folteraar er een prop van, die hij in een hoek van de zaal gooide. Daarna werd de gevangene opnieuw gemarteld tot hij opnieuw «bekende».

Er waren drie soorten folteraars: de «zachten», de «harden» en de «bijtenden». Wanneer de gevangenen geen bekentenissen aflegden bij de «zachten», werden ze doorverwezen naar de «harden» en indien ze dan nog niet bekenden, naar de «bijtenden». In de film S21 beschrijft een voormalige bewaker het gebruik van een plastic zak waarmee de gevangenen werden verstikt en het gebruik van tangen waarmee hun huid in stukken werd gescheurd.

Kang Kek Ieu, ook bekend als Duch, was onderwijzer voordat hij het hoofd werd van het complex van Tuol Sleng. In 2007 werd hij beschuldigd van misdaden tegen de mensheid en in 2011 werd hij door het Cambodja-Tribunaal (officieel: «Buitengewone Kamers in de Gerechten van Cambodja») veroordeeld tot levenslange opsluiting.

De bewakers fotografeerden de gevangenen zorgvuldig bij hun aankomst en voordat ze stierven, met opengesneden kelen, verminkte lichamen en zo uitgemergeld door de honger dat ze nauwelijks herkenbaar waren.